A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

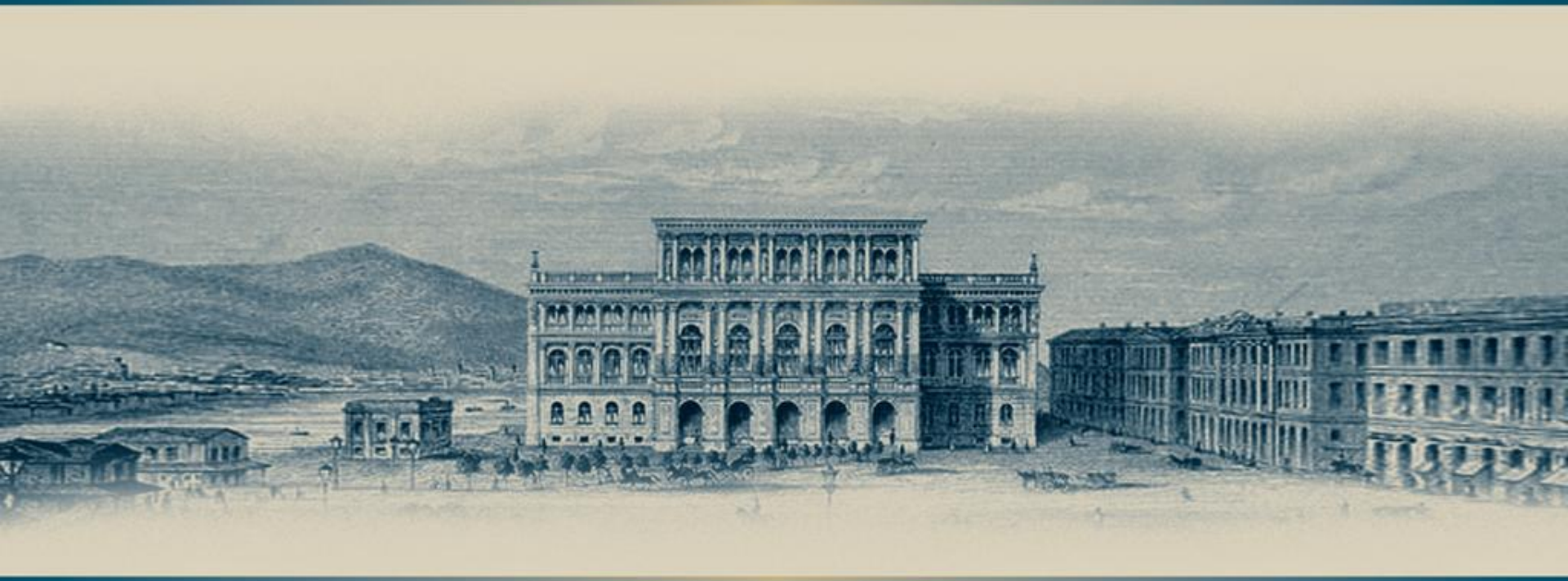

185. KÖZGYŰLÉSE

2014. május 5–6.

A vajdasági tudományos szervezetek tevékenysége/esélye

MTA Külső Tagok Fóruma, 2014. május 5.

Gábrity Molnár Irén

KAPCSOLATTARTÁS, TUDOMÁNYSZERVEZÉS

Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács

A VMAT 2008. óta a szerbiai magyar tudományos közösség és az MTA szerbiai, közel 200 köztestületi tagságának intézményesített képviselete az Akadémia felé.

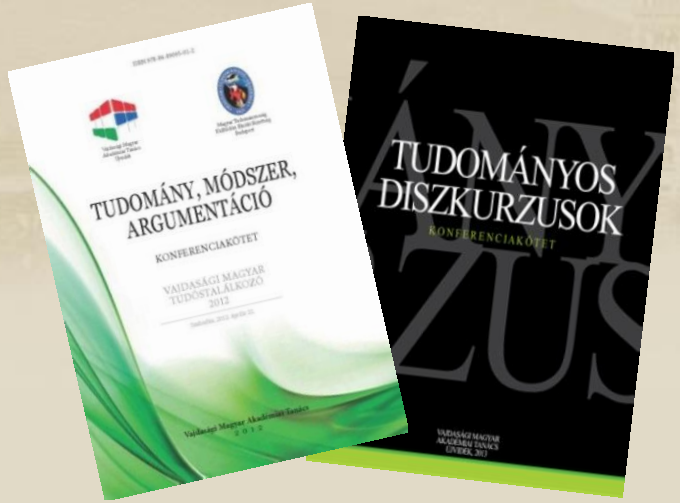

Konferenciák (5): Vajdasági magyar tudóstalálkozó (2009, 2011, 2012, 2013, 2014.)

Publikációk, kiadványok (3): Tudományos diszkurzusok, konferenciakötet, Szerk.: Berényi János. VMAT, Újvidék, 2013.

Tervek:

Kutatásszervezés, a tudományos együttműködés és a kohézió szolgálata a vajdasági magyar tudományos életének szereplői között, hozzájárulni a magyar-magyar, magyar-szerb, valamint a nemzetközi tudományos együttműködéshez.

A MTA vajdasági területi bizottság létrehozatalához szükséges infrastruktúra és erőforrás kidolgozása.

Szerepvállalás a tudós utánpótlásban és tehetséggondozásban.

Szakemberi potenciál

A vajdasági magyar akadémiai közösség tudományos fokozattal rendelkező szakember-potenciálja közel 130 fő.
A doktorandusz hallgatók és a fiatal kutatók (otthon és külföldön) kb. 160 fő.

A vajdasági magyar (junior és szenior) akadémiai elit 53%-a bölcsész- és társadalom-tudományi profilú.
A második csoportot a műszaki- és technológiatudományok képviselik 20%-kal.
Ezt követi 17%-kal a természet- és matematikatudományok területe.
Negyedik helyen az orvostudományok 9%.

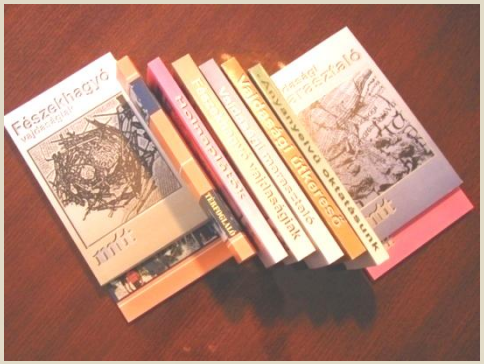

Sorozat szerkesztők:
Gábrity Molnár Irén,
Mirnics Zsuzsa
(1997-2013)

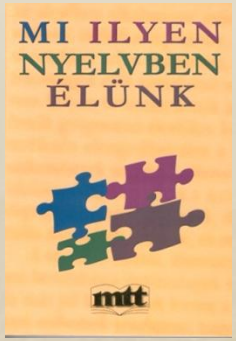

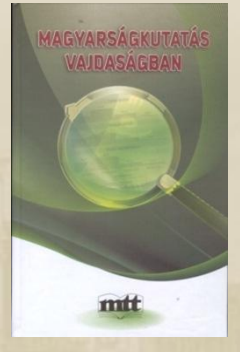

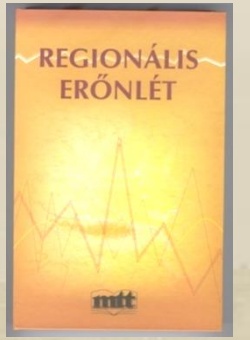

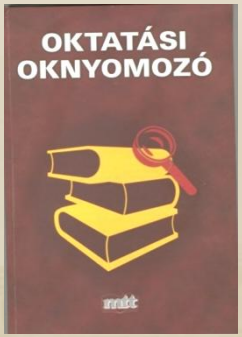

Tudományos kutatások, publikációk

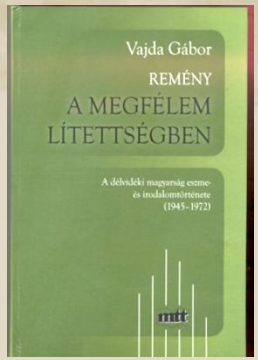

Magyarságkutató Tudományos Társaság Szabadka, 1991

- Időszerű társadalmi kutatások, felmérések (50)
- Tudományos konferenciák – szakmai viták (28)
- Publikációk (25+1)
- Kiképzések, tehetséggondozás (11)
- Adattárolás, adatfeldolgozás (9)

Konferencia, Szabadka, 2013:
A vajdasági magyar felsőoktatás esélyeiről az európai térben és a regionalizálódó nemzetközi kapcsolatrendszerben.

Projektmunkák (2012–13)

1.) IPA projektum - Pannon RTV médiakutatás: Környezetvédelem határok nélkül.
2.) Integrating (trans)national migrants in transition states (IMIG). Project of the co-operation programme SCOPES Bern, the Swiss National Science Foundation (SNSF) and the Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)

Tervek a következő 1-3 évre:

1. KÜLHONI IFJÚSÁGKUTATÁS – KIK 2014; NSKI Nemzetstratégiai Kutató Intézet Budapest koordinálásával.
2. A 2. KÁRPÁT PANEL SZOCIOLÓGIAI KUTATÁSI HÁLÓZAT – A Kárpát-medencei magyarok társadalmi helyzete és perspektívái. MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet (Magyarország), Max Weber Társadalomkutató Alapítvány (Románia), Fórum Kisebbségkutató Intézet (Szlovákia), LIMES Társadalomkutató Műhely (Ukrajna) Magyarságkutató Tudományos Társaság (Szerbia).
3. Regionális és népességtudományi kutatási hálózat a Kárpát-medencében. Résztvevők: MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, Földrajztudományi Intézet; Kolozsvári Magyar Egyetemi Intézet, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár; Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja; Selye János Egyetem, Komárom; Lehoczky Tivadar Intézet, Beregszász; II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola; Magyarságkutató Tudományos Társaság, Szabadka.

KUTATÁSI IGÉNYEK/ESÉLYEK A VAJDASÁGBAN (Magyar Nemzeti Tanács)

A kapacitások ismeretében érdemes kutatóközpontokat, tudományos műhelyeket létrehozni két területen:
(1) az informatika és telekommunikáció,
(2) az interdiszciplináris kisebbségkutatás.

CIVIL KUTATÓMŰHELYEK (társadalomtudományok):
Magyarságkutató Tudományos Társaság (Szabadka)
Regionális Tudományi Társaság (Szabadka)
Vajdasági Magyar Tudományos Társaság (Újvidék)
Verbi Nyelvi Kutatóműhely (Szabadka)
Dudás Gyula Múzeum és Levéltárbarátok Köre (Zenta)
Kiss Lajos Néprajzi Társaság (Szabadka)
Identitás Kisebbségkutató Műhely (Zenta)
Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium (Újvidék)

MAGYAR TANNYELVŰ FELSŐOKTATÁS, PROJEKTEK, KONFERENCIÁK

Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, 2006

Tudományos konferenciák:

2013. május 25-26. Nemzetközi tudományos és módszertani konferencia (6 ország)
2013. június 26-29. Nemzetközi Tehetséggondozó Program a bajai főiskolával (kreatív írás)
2013-2014. EDUCOOP-projekt – Magyarország-Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Felnőttképzési Intézetével Educational Cooperation for Disadvantaged Children and Adults (Hallgatói Mentorprogram). Célja a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása.
2013. szeptember 28. IEEE, International Symposium on Intelligent Systems and Informatics konf.

Együttműködés az anyaországi intézményekkel:

Partnerek: Szegedi-, Debreceni-, Pécsi Tudományegyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Óbudai Egyetem, Selye János Egyetem (Komárom), Partiumi Keresztény Egyetem (Nagyvárad), Eszéki Egyetem.
Együttműködési tervek: közös kutatómunkák/projektumok, közös konferenciák szervezése és publikációk megjelentetése, tanárok cseréje, PhD kurzusokra iratkozás, részképzés csere-hallgatóknak. A Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar is szívesen bekapcsolódna a Szegedi Akadémiai Bizottság rendezvényeibe.

BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

1.) Megkezdte működését a *Magyar Nyelvi Központ.*
Keretében fordítás, lektorálás, nyelvi tanácsadás, a magyar, mint idegen nyelv kurzus tartozik.
2.) Elkészült a szerb–magyar–szerb szótár munkálatainak, kiadásának terve: új szerb–magyar, kb. 100.000 címszót tartalmazó nagyszótár.
A magyar–szerb viszonylatú nagyszótár sokkal nagyobb jelentőségű lenne, mert ez idáig nem készült el.

Verbi Nyelvi Kutatóműhely (Szabadka, 2013)

1.) Élőnyelvi kutatások, nyelvi tervezés, anyanyelvi nevelési tanulmányok, a régió elektronikus médiája, hangzóanyag-elemzések.
2.) Cél a Kárpát-medence nyelvi intézeteinek kutatói hálózatába (Termini) való szerves bekapcsolódás

TUDÓSUTÁNPÓTLÁS, TEHETSÉGGONDOZÁS

Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Fiatal Kutatók Szervezete VMDOK (150 tag, Szabadka, 2001)

A vajdasági doktoranduszok 61,5%-a Magyarországon, 32,1%-a Szerbiában, 6,4%-a más országban szerzi tudományos fokozatát.

1.) „Ki Kicsoda a vajdasági magyar tudományos életben" kötet

2.) ARANYMETSZÉS 2013 – Kárpát-medencei doktorandusz életpálya-vizsgálat.

Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium (Újvidék, 2001)

1.) A 13. nemzedék felvétele – ösztöndíjazás, tutoriális oktatási-képzési forma (30 hallgató). Támogató a Nemzeti Erőforrás Minisztérium (Budapest).

2.) A 12. VMTDK, Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia (Újvidék, 145 hallgatóval).

Regionális Tudományi Társaság (Szabadka, 2005)

1.) 10 PhD hallgató a Pécsi TE Gazdaságtudományi Kar Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskolában

2.) Konferenciasorozat: MRTT Dél-alföldi tagozata és az MTA Szegedi Területi Bizottságának Gazdaságtudományi Szakbizottságával

3.) DETUROPE, The Central European Journal of Turizmus és Területfejlesztési nemzetközi online folyóirat (2009-).

Magyar Nemzeti Tanács Felsőoktatási és tudományügyi bizottsága

„A tervezett közoktatási és felsőoktatási fejlesztések, a közösség identitástudata, de akár a közösségünk gazdaságban betöltött szerepe szempontjából is fontos, hogy képzett tudományos tevékenységet folytató káderállománnyal rendelkezzünk. A kisebb csoportokban vagy egyénileg tevékenykedő kutatókat szorosabb kapcsolatrendszerbe fűzve, bizonyos területeken új intézményes hátteret biztosítva, erősíthető a vajdasági magyar tudományos területeken tevékenykedők helyzete, és alapját képezheti a folytonos utánpótlás biztosításának és a kutatási eredmények hathatósabb kiaknázásának a közösség javára.” TUDOMÁNYÜGYI STRATÉGIA, 2014-2020

Szükségeltetik egy vajdasági Társadalomtudományi Kutató Intézet (javasolt elnevezés) létrejötte, lehetőleg egyetemi kar kereteiben (Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar Szabadka), amely biztosítaná a nemzeti szempontból jelentős tudományok kutatását, illetve erősítené a kutatás és képzés kapcsolatát.

2013-ban elkészült az MNT-ben egy megvalósíthatósági tanulmány a szabadkai székhelyű magyar nyelven (is) oktató állami alapítású egyetemről.

Hálózatos kapcsolattartás a tudományos eredmények közlésével, a tudományos közvélemény egymás felé fordításával.

JAVASLAT

*1. **Az Akadémiai Adattár (AAT) fejlesztése***

- A határon túli magyar tudományos világ teljesebb megjelenítése a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT)
- A külhoni magyar kutatók (külső tagok, köztestületi külső tagok) intenzívebb bevonása az akadémiai testületi működésbe

*2. **Stabil támogatási rendszer***

- A vajdasági magyar tudományos szervezetek kiszámítható működésének segítése
- a VMAT státuszának és akadémiai finanszírozásának rendezése

*3. **Kárpát-medencei Magyar Tudományos Kollégium** létrehozása és az egyenrangú partneri viszonyra, hálózatos projektmunkákra épülő műhelykapcsolatok*

Együttműködési területek:

– kapcsolati tőke fejlesztése – hatékony kommunikálás

– koordinációs iroda által fenntartott együttműködési programok

– információ és adatcsere – online adatbázisok

– pénzforrások felfedezése (pályázás)

– összehangolt kultúrpolitika

– tudományos eredmények cseréje

– közös kutatások, jelenségvizsgálatok

– közös konferencia szervezés és publikálás

– tehetséggondozás – tudós utánpótlás a Kárpát-medencében

– összehangolt ösztöndíjazás (PhD, kutatások)

A TUDOMÁNYMŰVELÉS VERSENYKÉPESSÉ TESZI A NEMZETET!